

Christoph Heinrich Jacob Froreif

Dissertatio Philosophica De Anima Hominis An eius Spiritualitas, Immortalitas, & Indivisibilitas, ex lumine naturae de monstrari possit

Rostochii: Wepplingius, 1698

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn732467411>

Druck Freier  Zugang



Ru. phil 1698

7. N 7.
DISSERTATIO PHILOSOPHICA

De

ANIMA HOMINIS

An ejus Spiritualitas, Immortalitas,
& Indivisibilitas, ex lumine naturæ
de monstrari possit.

Quam

Consensu Inclytæ Facultatis Philosophicæ, in
Celeberrima Rostochiensium Academia, publicæ
ac placidæ disquisitioni subjiunt

PRÆSES

M. CHRISTOPHORUS
HEINRICI

ET RESPONDENS

JACOBUS FROREIF SedinoPom.

AD D. A. O. R. 1698. IN AUDITORIO MAJORI

Hor Consvet.



ROSTOCHII,

Typis JOH. WEPPLINGII, Univ. Typogr.

Reverendo Ministerio SEDINENSI
DOMINO SUPERINTEN-
DENTI, PASTORIBUS,

ac SYMYSTIS Vigilantissimis,
Meritissimis

VIRIS

Plurimum Reverendis, Excellentissimis
& *Praclarissimis*

Dominis Patronis, Fautoribus

& in Christo Patribus

perquam Honorandis &c.

Ejusdem Inclytæ Republicæ sedinensis

SENATUI
DOMINIS CONSULIBUS

&

SENATORIBUS,

Dominis suis atq; Patronis æternum

Devenerandis

Salutem Humillimam:
VIRI MAGNI NOMINIS
PATRONI SINGULARES

Beneficiorum Vestrorum decus atq; Benevolentia ornamenta er-
ga me, me ita afficiunt ac sollicitant ut non nisi exhibito Virtutis
Grata monumento, ut non nisi concinnato officii mutui, si ita lo-
qui fas est, simulacro ut non nisi generatis studiorum qualibus
tandem eumque fructibus tranquillari potuerim Sic frugi homi-
nibus usu venire afoles ut (ad modum aqua igni & flammis ra-
pientibus adurenda invertenda & absumenda, nunc denique
furore ignis subacta, & vicioris attenuata ad pristinum redeun-
tis) ex pauperie tristi prodeant, & prostrati diutius & taciturni
sise ad laudes Virorum Generosorum Evergetarum Magnorum
decautandas preparent. Habebitis Mei Patroni Honoratissimã
hic aliquas literarum mearum primitias, Vestris Meritis quidem
non respondentes, iisdem indignas, cateroquin imperfectas & in-
super nulla ex parte laudabiles, nisi de solo forte cenatu, quas

Ar

in Te

*in Tesseram Virtutis vobis Patroni suspicendi commendo, quas
in spem diligentia mea referenda sero afferō & offero, quas in
expectationem promotionis, si ita Deo vobisque visum fuerit
insinuo & praesto. Equidem virtutis naturâ & indoles est, non
perfectionem proponere, quoniam Mortalibus haud licet, ast sed
integritatem animi & observantiam contestari, Scum regem vos
Fautores Eximii medullâ Patrocinium sanctum, facietis spe-
ro, ut quod deest rei meae literariae, abunde à vobis sumam & ca-
piam tum consiliis sappeditatis tum auxiliis collatus. Deinde
postquam per Vos factus, & omne quod sum, factus fuero, expectabo
Vestrum nutum, quomodo & ubi me promotum volueritis. Hoc
largiamini mihi per liberaliter, Patroni magni, mirum in mo-
dum peto & rogo; Sicut honor vester in emolumentum Patria au-
geatur & Magistratus superstites suis non minus diu, quam for-
tunate Deum ore semper, supplex Valetate faveteque meo labori
perusli, & mihi*

Dabam Rostochi
15. Febr.
A. O. R. 1698.

Vestrarum
Excellentiarum
Claritatum

Deditissimè servo,
JACOB FROREIF
Sed. Pom.

SECTIO Ima

An Principium intelligendi sit spiritualis substantia.



Uæstio hæc non minus necessaria quã utilis est de substantiã & essentiã humanæ animæ, quã explicabimus per ea præcata illi propriã; in quibus aliorum vivensium materialium superat animas easq; perfectione suã longè antecedit. *Sciendum autem in primis est,* mû humanianam esse & dici *spiritualem substantiam;* Atq; hoc est fundamentum reliquorû attributorum, per quæ anima hominis à cæteris *formis* distinguitur. Tò substantia sumitur hic pro ut genericè accipitur, & abstrahit tam à substantia completa quã incompleta, pro ut substantia ab Aristotele dividitur in materiam, formam, & compositum; Quod verò anima sit substantia vel forma substantialis; patet vel ex hoc, quia operationes vitales & præcipue intellectuales non possunt non radicari in aliquo principio substantiali, ut per se notum est. Præterea homo ut homo est una species substantiæ per se, quæ componitur ex materia & forma; componitur autem ex formã quæ sit principium intelligendi, ut tale est, adeòque tale principium in homine est substantia. Tò spiritualis est quædam essentialis differentia substantiæ, quæ in homine est principium intelligendi, opponiturque per hoc substantiæ corporali, quod spiritualis dicatur quæ non est corporea, quod ut clarius pateat.

Sciendum II. Substantiam corpoream duobus modis dici (1.) illa dicitur substantia corporea quæ intrinsece constat ex materiã physicã capace quantitatibus (2.) dicitur substantia corporea, quia in materia extenditur per quanti-

tatem; Primo sensu non potest anima rationalis dici substantia corporea, quia tales substantiae solum sunt quae componuntur ex materia physica & actu; anima rationalis autem, quae est principium intelligendi non est substantia corporea, sicuti sunt substantiae compositae ex materia & forma; ergo neque secundo sensu potest anima rationalis dici corporea substantia, quia secundo sensu dicitur substantia corporea, substantia simplex, capax extensionis partis extra partem secundum tres dimensiones quantitatis, qualis est vel materia ipsa vel v. g. forma ligni, sed e contrario illa dicitur substantia incorporea seu spiritualis, quae in sua entitate partium extensionem nec habet, nec est illius capax. Verum haec opinio multis non satis fecit ut aliqua forma substantialis sit spiritualis. Existimant enim quidam, animam equi v. g. non habere extensionem & tamen non esse spiritualem, quia in suo fieri & esse pendet a materia. Id circò.

Sciendum III. per substantiam spiritualem illam intelligi, quae neque constat ex materia, neque illi eö extenditur neque pendet ab illa in suo esse; Atque exinde duplex nascitur quaestio, Prima est: Utrum anima rationalis sit substantia indivisibilis seu substantia carens partibus integrantibus?

Altera est: Utrum anima sit independens, immortalis, &c. supponimus autem modo cum *divo Augustino*, omnem illam substantiam verè esse in corpoream quae nullo modo est capax effectus formalis quantitatis nec extensionis vel compositionis partium integrantium.

HIS DECLARATIS.

Dico: Anima rationalis est substantia spiritualis & incorporea quod est contra Tertullianum qui eo erroris lapsus est, ut non solum animam verum etiam ipsum Deum diceret corporeum, ut testatur *divus Augustinus* lib: de utilitate credendi; Tam contra Galenum & alios, qui dixerunt

runt: animam esse sanguinem eut temperamentum vel harmoniam humorum;

Probatur I. Deo non fuit impossibile facere substantiam certam ex corpore & spiritu compositam, quæ pertineret ad perfectionem universi, cujusmodi substantia est homo; Ergo compositus est homo ex corpore & spiritu, corpus autem est materia, ergo spiritus est anima. Atque ita homo est substantia spiritualis; Anteced: probat. Ex parte Dei non fuit impossibile defectu potentiae divinae quæ est infinitæ virtutis; ex parte talis creaturæ compositæ ex corpore & Spiritu etiam nulla excogitari potest repugnantia, uti patebit in solutione objectionem, E.

Probatur II. materia est simplex entitas substantialis & potentialis de se capax quorumcunque actuum substantialium habentium naturalem aptitudinem ad informandam materiam; Atqui talis actus potest quoque esse anima seu substantia spiritualis & incorpoream E.

Probatur III. Quidam actus sunt carentes potentialitate materiae ita; ut sint in se omninò completi & naturaliter incapaces ad informandam materiam ut angeli. Alii sunt actus qui ita sunt ordinati ad actuandam materiam ut coextendantur illi, neque in se possint naturaliter existere nisi sustententur à materia, Ergo dari potest actus substantialis medius, qui possit actuare materiam, non tamen illi coextendi, neque ab illa pendere, sed qui habeat subsistentem & indivisibilem in se entitatem, Ejusmodi est anima, quæ est substantia spiritualis & intellectualis:

Probatur IV. Operatio animæ, ut est intelligendi principium & in se spiritualis, est substantia incorporea Ergo etiam principium illius proximum, nempe potentia, à quâ proxime elicitur operatio, est spiritualis. Ergo multò magis principium principale talis operationis, seu anima rationalis est substantia spiritualis; Consequentia est evidens, si qui-

si quidem operatio non potest esse altioris ordinis, "quam sit ipsa potentia operans, ratio est, quia potentia specificatur per actus, & actus habent suam dignitatem & excellentiam à potentiâ. Secunda consequentia probatur: Illa potentia vel est ipsamet anima, ut quidam docent, vel est res distincta à substantia animæ. Atqui si est res distincta ab ipsa anima, non potest esse nisi spiritualis & si est ipsamet anima, hoc ipso est spiritualis, E.

Probatur minor, illa potentia manat ab animâ tanquam passio & proprietas ejus, ex suppositô, quod sit distincta ab anima. Atqui naturaliter non potest immaterialis Proprietas manare & uriri, nisi à principio immateriali Ergo, si est res distincta ab ipsa animâ & manans ab eadem, non potest esse nisi spiritualis Præterea recipitur illa potentia *in ipsa anima substantiata* tanquam in ipso suo jectô cui inhaeret Ergo si est spiritualis requirit etiam subjectum spirituale Qualitas enim spiritualis & indivisibilis debet proportionari suo subjecto; Idcirco dicit Dionysius l. 1. de Cœlest Hierarch. c. 11. Operatio sequitur potentiam, potentia naturam, potest que ex operatione potentia & natura innotescere Confirmatur (1.) Intellectus humanus est ultra latitudinem sensuum omnium, dicitque potentiam superioris ordinis remotam ab omni sensu, Ergo est potentia spiritualis, sicut intellectus angelicus est spiritualis, propter universalitatē objecti, in quod fertur. Antecedens probatur: objectum inadæquatum, intellectus est ens, in quantum ens, est, & verum, sub qua ratione attingit intellectus omnia entia, tam corporalia quam spiritualia creata & increata, in quantum habent rationem entis intelligibilis & veri; Atqui sic est intellectus ultra latitudinem omnium sensuum; nullus enim sensus habet tam universale objectum, Et licet sensus sit cognoscitiva potentia, tamen organica est, & materialis. Atqui ex hoc ipso valdè limitata potentia; ratione materiæ. Ergo Confirmatur

tur (2.) ex Thoma part 1. Qvæst. 14. Artic. 1. ubi dicit: Co-
 gnoscencia à non cognoscentibus in hoc distingui, quod
 non cognoscencia nil habeant nisi formam tantum, cognos-
 cens autem est aptum habere formã etiam alterius rei, nam
 species cogniti est in cognoscente; Unde manifestum est,
 quod natura rei non cognoscentis, sit magis contracta & limi-
 tata, & ut aliiloqui solent: Res non cognoscentes habent pro-
 prias formas valde immerfas materiæ, à qua limitatio,
 & coarctatio provenit. Ergo illa amplitudo rei cog-
 noscentis provenit ex aliqua abstractione à materia,
 juxta unius cujusque motum & gradum, Ergo immate-
 rialitas potentiæ est ratio, quod potentia sit cognoscitiva,
 Ergo quo fuerit plurium cognoscitiva & universalio-
 rem objecti cognoscibilis rationem attigerit, eò majorem imma-
 terialitatem participabit; Ergo potentia cognoscitiva, quæ
 est capax rerum omnium, uti est intellectus humanus &
 qui adæquate respicit universalissimam rationem objecti
 cognoscibilis, erit potentia simpliciter immaterialis & spi-
 ritualis, independens in suo esse ab organo corpore, Ergo
 & anima, à qua emanat ejusmodi potentia eiq; inhæret,
 erit substantia spiritulalis & incorporea.

SECTIO II.

SOLVUNTUR OBJECTIONES

Objicies I. Intellectus non potest verum ens concipi-
 pere nisi corporeum, Ergo non est potentia spiritalis in-
 corporea, sed est potentia corporea, Ergo principium hujus
 potentiæ est corporeum. Resp. Nego antecedens, Intel-
 lectus enim est talis potentia, quæ propter universalitatem
 sui objecti ultra latitudinem omnium sensuum ascendit,
 adeoque quam maximè immaterialis est & spiritalis. Præ-
 terea intellectus removendo materialia venit in cognitio-
 nem rerum spiritalium, cognoscitq; Deum esse ens verum,
 quod non sit corporeum.

B

Obj

Objic. II. Rationes Tértulliani cap. 6. de anima,
 quas à quibusdam antiquis Philosophis mutuavit, sunt.
 (I.) Illud quod extrinsecus ab alio moveri potest, est
 corpus; Atqui anima potest moveri ab alio extrinsecus, g.
 quando vaticinatur aut quando furit, Erg. anima est corpus.
 (II.) Animamovetur ad motū corporis; Ergo est corpus
 (III.) Ipsa anima movet corpus corporaliter & rece-
 dit alterato & mutato corpore; Erg. Resp. Ad PRIMAM
 disting. Major: Illud quod extrinsecus ab alio moveri po-
 test per motum intentionalem est corpus, neg. major. Illud,
 quod extrinsecus ab alio moveri potest per contactū Physi-
 cū, est corpus conced. maj. distingo minore: Anima potest
 moveri per objectum intentionale seu per speciem Concedo
 min: Per contactū Neg. min. & neg. cons. Anima incorporea
 unita corpori, potest ab intrinseco moveri, sicut spiritus an-
 gelici possunt elicere operationes & animæ separatae possunt
 moveri per locutionem, illuminationem, quæ omnia potius
 arguunt immaterialitatem, quam quod anima sit corpo-
 rea. Cæterum si de motu locali fit sermo, & non de mo-
 tu intentionali. Resp. Animam moveri ab extrinseco mo-
 tore per accidens, ratione corporis, quod informat, Atqui
 ita; sicut non repugnat, animam uniri corpori tanquam
 veram formam; sic neque repugnabit, animam incorpo-
 ream moveri ab extrinseco, si nempe corpus moveatur
 quod anima informat. Ad SECUNDAM Respon. anima
 movetur ad motum corporis per accidens & ratione Cor-
 poris quod informat, Conced. Antec. anima movetur per
 se & ratione sui corporaliter Neg. Antec. & neg. conseq. AD
 TERTIAM Respon. Ipsa anima movet corpus corporali-
 ter, tanquam informans sensuum subjectum; Conced.
 Tanquam corpus quoddam movens aliud corpus neg.
 Cæterum non est repugnans quod substantia spiritalis possit
 movere corpus localiter, ut apparet insubstantiis angelicis
 mo.

moventibus corpora assumpta, Ad alterum membrum quod spectat, quod anima alterato corpore & mutato recedat, Resp. Cum anima sit forma informans corpus. ad eam spectat, quod à Dispositionibus materiæ, quo ad corporis informationem dependeat, tanquam à conditione, & exinde fit, ut per alterationem corporis pellatur ex corpore anima, quia per alterationem dissolvitur necessarium corporis temperamentum & consequenter unio animæ cum corpore.

Obj: III. Dependētia in operando à corpore, est indicium principii corporei: Atqui anima in operando est dependens à corpore Ergo est principium corporeum, quod confirmat usus rationis in pueris, qui dependet à dispositione corporis, item per alterationem corporis amittitur usus rationis, uti contingit infantis, vel certe impeditur, uti fit in dormientibus, Erg: Respon: disti: Maj: Dependētia in operando à corpore est indicium principii corporei, dependētia dicens influxum ex causalitate organi corporei in ipsum ratiocinandi actum. Conc. Maj: dependētia ab inferiori potentia ministrante & quasi proponente objectum Neg. Maj: disting: etiam Min: Anima in operando est dependens à corpore tanquam ab organo vel instrumento intelligendi s. ratiocinandi Neg. Min. est dependens à corpore tanquam ab inferiori potentia, ministrante & quasi proponente objectum, Conc. Minor & neg. conseq. Hæc dependētia animæ à corpore non oritur à causalitate organi corporei, sed potius secundum quandam concomitantiam, quæ ex radicatione in eadem anima corpori unita oritur.

Obj: IV. Si animæ est spiritualis & immaterialis tunc etiam deberet habere dominium propriarum actionum & deberet posse pro suo arbitrio diversa & opposita

Bz

operari

operari, Atqui hoc non potest, Erg: anima non est spiritua-
lis, & immaterialis Resp. Conced. Maj. & Neg. minor Hoc
enim dominium habet anima humana per voluntatem
suam adeoque signum est, illam esse potentiam spiritua-
lem non organicam, multoq; magis ipsam animam, quæ
est principalis radix suorum actuum, esse Spiritualem &
immaterialem. Præterea nullum agens creatum, sive
cælum sive angelus potest necessitatem inferre volunta-
tati humanæ, si ratio vigilet & sensus interni non pertur-
bentur; Ergo signum est illam non esse materialem sed im-
materialem; Ratio est, quia omnis materialis virtus hujus
inferioris mundi est subiecta exteriori mutationi etiam
violentiæ externorum agentium, nempe cælorum, nimi-
rum applicando activa passivis, Ergo voluntas & tanto
magis, anima, quæ ab hoc influxu immunis est non est
materialis neq; dependens à materiâ.

Obj. V. Omne recipiens debet esse denudatum
à naturâ recepti Atqui intellectus recipit in se, quod intel-
ligit Ergo debet esse denudatus ab omni materia, quam
intelligit; sed potest intelligere omnem rem spiritualem
Ergo debet esse denudatus ab ipsâ spiritualitate, Ergo nec
est intellectus potentia spiritualis, nec principium intelli-
gendi poterit esse substantia spiritualis Confirmatur, In-
tellectus potest intelligere omne intelligibile Ergo debet
esse denudatus à natura entis intelligibilis Erg: nec est
ipse intelligibilis neq; Spiritualis, Resp. cum communi expli-
cando Majorem: Recipiens debet esse denudatum à naturâ
recepti, respectu potentiarum materialium & corporearū
Conc. Maj. respectu potentiarum spiritualium Nego maj-
or. Neg. Minor. & Neg. Conseq. Supsumptum concedo
& rursus nego Conseq. cū illatione; Confirmationis; conced.
Antec. vel claritatis majoris causa, disting. anteced. Intel-
lectus

lectus potest intelligere omne intelligibile directè vel reflexè, Conc: antec. Tantum directè; Neg. antec & Neg. Conseq. cum illatione. Potentiæ spirituales recipientes species objectorum intentionaliter existentes, non sunt denudatæ à naturâ, hoc sensu, recepti, quod nihil habeant recepti, sed bene hoc sensu quod entitas potentiæ spirituales non constituitur per objectum receptum, sed est prius, quam species recipientur; potentiæ autè non cognoscitivæ & pure materiales sunt denudatæ à naturâ recepti, ita: ut neque habeant reireceptæ specimen intentionalem.

Obj. VI. Debet esse aliqua differentia inter facultatem & potentiam Corpoream & inter potentiam Spiritualem. Atqui nulla est, Ergo non potest dici, quod intellectus sit facultas Spiritualis; Probatnr minor, Si esset aliqua differentia, esset hæc, quod intellectus universalis operetur & ad plura se extendat. Atqui idem habet materialis potentia cogitativa seu Phantasia, quia nullum est corpus, quod cognitionem sensus interioris subterfugiat, imo componendo species rerum sensibilibus, potest sensus communis plura corpora cogitare quam expertus fuerit Ergo habet eandem universalitatem Resp. Conced. Maj. Neg. Min. probationis distin. Maj. si esset aliqua differentia, esset hæc, quod intellectus universalis operetur, modo perfectissimo cognoscendi & penetrandi seu discurrendi circa rem cognitam. Conc. Maj. Quod universalis operetur quocunque modo imperfecto, sicut operatur Phantasia & sensus communis Neg. Maj. & Neg. Min. Magna intercedit diversitas inter potentiam cogitativam s. Phantasiam, quæ de se ipsâ non cogitat per peculiarem actum, quo se ipsam cognoscit; & inter potentiam intellectivam, quæ reflectit super se ipsam. Specialis ratio potest sumi ad probandum, intellectum esse Spiritualem, quia reflectit supra se ipsum, intelligendo se, sicut enim

corpus non potest movere seipsum primo & secundum eandem partem ; sic potentia corporea non potest supra seipsam reflectere, cognoscendo seipsam, adeoque quo major & nobilior fuerit ista reflexio, hoc magis competit potentiaē spirituali. Porro intellectus non solum supra seipsum sed etiam supra suum actum reflectit & cognoscit, se cognoscere, & quanta certitudine vel claritate cognoverit & quid sit ipsa cognitio, requirit, adeoque nemo negaverit, intellectum esse potentiam spiritualem emanantem ab anima seu principio Spirituali. His prænotatis transimus ad Thema.

DE
IMMORTALITATE ANIMÆ.
SECTIO: III.

An Principium intelligendi hominis seu anima humana sit immortalis & incorruptibilis?

Immortalitatem animæ humanæ impugnavit subinde Arabi eorum Secta, à Divo Augustino dicta lib: de hæresibus, In 38. Hæresi quæ hæresis tradidit animam hominis cum corpore extingui, licet in fine seculi simul cum corpore producenda sit. Hujus erroris autorem fuisse quendam Arabem testatur Isidorus lib: Dognat: c. 15. unde quoque dicta videtur Hæres. Arabic. Refutare hujus sectæ errores autoritate sacrae scripturæ nolim præsumere Philolophus, in præsentī solum ratione demonstrabo animæ immortalitatem & corruptibilitatem.

Dico itaq; Principium intelligendi in nobis est incorporeum & spirituale, uti sect. 1. demonstratum est Erg. est natura sua incorruptibile & immortale Erg: anima hominis est incorruptibilis & immortalis. Probatur Conseq. Quod est simplex, non pt. esse natura sua mortale, Atqui anima est natura sua simplex incorporea & in

& indivisibilis, tam in partes, essentielles, quam integrales
Ergo est anima naturâ suâ immortalis. Probatur Maj. Cor-
ruptio seu mors fit per dissolutionem & separationem u-
nius ab alio Ergo supponit compositionem, cum nihil se-
paretur à se ipso. Præterea res simplex & indivisibilis
non potest ita desinere, ut aliquid illius rei maneat, cum sit
indivisibilis & vel tota ex istat vel tota in nihilum abeat
Ergo: non potest desinere per corruptionem vel mortem, si-
quidem quod moritur, corumpitur, non annihilatur, sed
manet aliquid illius, Ergo anima non potest corrumpi, ve-
rum est incorruptibilis & immortalis, Confirmatur I. Ex
Gregorio Nysseno dicente: quomodo dissolvi posset quod
non est compositum? Atqui anima non est composita
sed simplex entitas Ergo non potest dissolvi aut corrumpi.
Confirmatur II. Anima est intelligens Ergo. est immor-
talis & incorruptibilis. Probatur Conseq. Per intel-
lectionem ostenditur anima maxime Deo similis in
operatione Ergo & in substantiâ, sed substantia Dei per se
ipsam est maxime immortalis Ergo anima in substantia sua
est immortalis. Notandum quod hæc tota ratio supponat,
non posse animam naturaliter desinere per annihi-
lationem, ejusmodi enim modus desitionis non est re-
bus connaturalis cum non fit per potentiam intrinse-
cam, sed per solam liberam Creatoris voluntatem, ideoq;
talis possibilitas non opponitur intrinsecæ immortalitati;
Nos vero hic agimus de immortalitate & incorruptibili-
tate intrinseca, quod magis elucescet ex solutione ob-
jectionum.

SECTIO. IV. solvuntur Objectiones

Obj. I. licet hæc ratio probet, animam non posse
mori, tanquam proprium & primum, atque adæqua-
tum terminum corruptionis, simpliciter tamen non pro-
bat animam esse immortalem Ergo. Nihil est probatum.

Probatur

Probatur Antec. Etiam anima equi non potest illo modo
corrumpi, quia etiam in se est simplex, saltem quoad com-
positionem ex partibus essentialibus, quæ ad propriam cor-
ruptionem necessariae sunt; Atqui anima equi simpliciter est
mortalis, cum possit condesinere ad mortem totius compo-
si- ti & non annihilatur sed corrumpatur, siquidem non pri-
mario & quasi per se definit, sed ad corruptionem compositi
Ergo etiam anima hominis dicetur mortalis & corruptibili-
lis. Resp. Neg. antec. Probat. Neg. maj. Nos enim loqui-
mur hic non de quacunque re simplici, sed de substantiâ
spirituali in corporeâ, quæ simplex, est tum quoad compo-
sitionem ex partibus essentialibus, tum quoad compo-
sitionem ex partibus integrantibus adeoque indivisibilis est;
anima ut neque corrumpi naturaliter ab in trinfeco pos-
sit, neq; con corrumpi.

Objic. II. Si anima rationalis esset incorrupti-
bilis, ideo esset, quia est per se subsistens, Atqui hæc ratio,
non probat, animam non esse corruptibilem, si non per
se, saltem per accidens. Erg. Resp. Conced. Maj. Neg. Min.
Declaramus incorruptibilitatem animæ rationalis, quia est
subsistens, sequenti argumento: Forma subsistens nec potest
corrumpi per se, neq; per accidens seu corrumpi ad corru-
ptionem alterius; Quod non possit corrumpi per se, pro-
batur inde, quia nulla res subsistens, quæ est forma
simplex, est per se corruptibilis: Non potest enim corrumpi
per se, nisi possit suo esse privari, à forma à subsistente non
potest separari ipsum esse Erg. non potest suo esse privari
Erg. nec corrumpi; sed neq; potest corrumpi per accidens,
quia res subsistens non potest per accidens generari, cum
habeat esse per se & non per generationem Erg. non po-
test per accidens corrumpi, Ita enim est unum quodque
capax fieri, sicut est capax esse Erg. quod per se est, per
se etiam

etiam fit. Et similiter si corruptibile sit, per se corrumpitur, & non per accidens, Ergo Anima rationalis cum sit subsistens per accidens non corrumpitur.

Notandum interem, animam rationalem subsistentem, esse, dupliciter posse intelligi (1.) Respectu animæ corpori conjunctæ. (2.) Respectu animæ à corpore separata; hoc secundo sensu, si anima supponitur à corpore separata subsistere, hoc ipso supponitur immortalis, *questio vero potissimum est de anima conjuncta corpori.*

Dupliciter potest dici anima conjuncta corpori, esse subsistens, actu vel potentia seu aptitudine; an sit actu subsistens, multum disputatur; Potentia autem, nihil aliud significat, quam quod sit apta ad subsistendum seu existendum sine unione ad corpus & separata. Et hoc sensu animam esse subsistentem, idem est, ac esse immaterialem, seu independentem à materia, & incorpoream nihil est aliud, quam esse immaterialem, non tam quoad compositionem ex materia, aut quoad capacitatem seu extensionem quantitatis, sed etiam quoad dependentiam à materia, quod est esse subsistentem saltem aptitudine.

Obj. III. Non potest demonstrari à priori, quando homo moritur, quod non commoriatur seu corrumpatur per accidens, per mortem hominis, ipsa anima Ergo Resp. Neg. Antec. Ratio est quia ex vi talis corruptionis tantum separatur anima à materia. Atqui hæc separatio non est sufficiens causa desitionis ipsius animæ, quoad proprium esse animæ, cum in illo esse non pendeat a materiâ. Ergo ex hoc colligitur, animam naturaliter posse existere separatam à materiâ absque miraculo vel speciali dono Dei. cum solo in fluxu ordinario & debito, ex vi communis providentiæ causæ primæ, ratio est, quia sine concursu materiæ anima habet, quicquid ex parte sua necessarium est ad existendum, & ab aliis causis secundis non pendet. Ergo li-

C

cet

cet, à materia sæparetur, nihilominus per ordinarium influxum causæ Primæ conservabitur in suo esse.

Obj. IV. Possent dici, quod anima rationalis non intereat quidem statim per mortem hominis, postea tamen tandem suum esse perdat, sicut & animæ viventium & sensitivorum Ergo non probatur, quod anima sit immortalis & incorruptibilis Resp. Neg. antec. Anima rationalis enim non est Divisibilis, sicut forma materialis, sed est substantia simplex, adeoque nec potest dici quod sic intereat, sicut formæ materiales.

Notandum rursus: Desitionem dupliciter sumi posse (1) pro desitione per actionem alicujus agentis corruptivi; (2.) pro desitione per solam abstractionem influxus conservantis. Hic secundus modus desitionis est annihilatio, de qua hic non agimus, neque contingit ejusmodi desitio creaturæ naturaliter, sed potius præternaturaliter per liberam Dei voluntatem; Unde per hanc non probatur anima corruptibilis, sed annihilabilis, quod est præter, statum quæstionis; si vero corruptio sumatur pro desitione vel per actionem alicujus agentis corruptentis, constat, animam rationalem, ut pote simplicem substantiam & indivisibilem, non esse corruptibilem; quod probatur. Corruptio fit per separationem ab esse. Atqui per actionem contrarii agentis non potest separari esse à forma, simplici subsistente, seu ab anima rationali, cum existentia non distinguatur ab essentiâ Erg. Major. est certa. Minor probatur: Impossibile est, esse separari à forma, non destructa formâ, cum idem non possit sæparari à se ipso Ergo non potest separari esse à tali forma, nempe ab anima rationali, nisi annihilando illam Ergo nec potest amittere esse per actionem contrarii agentis, quia annihilatio non potest fieri per actionem positivam sed per carentiam actionis confer-

conservativa Ergo necesse est animam rationalem esse incorruptibilem, cum non possit desinere, nisi per annihilationem
Confirm: Actio contrarii agentis non aufert unum esse, nisi inducendo aliud, quia omnis actio habet terminum positivum, ad quem tendit, nec agens dat esse nisi efficiendo formam, à qua formaliter sit esse, Ergo ut contrarium agens possit animam rationalem corrumpere, deberet in ipsa anima rationali inducere formam, quæ daret esse contrarium ipsi animæ seu existentia illius; supponimus enim per corruptionem aliquid animæ destrui, hoc autè est impossibile, ut talis actio recipiatur in ipsa anima, si enim reciperetur in ipsa anima, tum supponeret existentiam animæ Ergo non expelleret existentiam animæ, Ergo nec anima corrumpretur, siquidem corruptio proprie sumpta solum habet locum in re composita.

Obj. V. Formæ subsistentes non habent existere à se nec essentialiter Ergo sunt corruptibiles Ergo anima est corruptibilis Resp. concedo antecedens, disting. consequens, sunt corruptibiles per annihilationem: Conced. consequ. sunt corruptibiles per actionem corruptivam agentis contrarii, Neg. consequentiam. Hæc objectio nihil aliud evincit, quam quod formæ per se subsistentes desinere possint per annihilationem non autem corrumpi, quia hoc repugnat earum simplicitati; Non possunt enim separari à sua existentia, remanente in rerum natura, earum essentia, quia hoc simpliciter repugnat propter identitatem.

Obj. VI. Si anima esset incorruptibilis, esset corruptibilis sicuti cæli sunt incorruptibiles Atqui neque hoc modo anima est incorruptibilis Ergo dici debet quod sit corruptibilis: Min. probatur ideo cæli sunt incorruptibiles, quia non possunt pati ab agente contrario, cum sine contrarietate non sit generatio & corruptio; Atqui

anima recipit formas contrarias, earumque species frigiditatis scilicet & caloris, albi & nigri &c. Ergo. Resp. Neg. majorem: Anima ut pote est substantia simplex & non composita, multò magis est incorruptibilis, quam cali, qui constant ex materia & forma. Probationis. conced. Maj. disting. Min. anima recipit formas contrarias sine contrarietate & in esse intentionali Conced. Min. cum contrarietate & in esse naturali Neg. Min. & Neg. consequentiam In esse intentionali rationes contrariorum, non sunt contrariæ, sed est una scientia contrariorum

Objic. Ultim. Nullum habetur indicium animæ immortalitatis in homine Ergo non potest anima rationalis dici incorruptibilis & immortalis Resp. Neg. antec. Sufficiencia enim indicia immortalitatis declarata sunt, tum ex operationibus intellectus speculativi, quæ operationes immaterialitatem & consequenter immortalitatem evidenter indicant; tum etiam ex actibus intellectus practici, præsertim in remorsu conscientiæ & in dictamine operandi honeste, contra rebellionem corporis, illud castigando & morti exponendo, si opus sit. Præterea exactibus voluntatis, quæ voluntas non quiescit, nisi in Deo, quod in hac vita perfectè assequi non potest Ergo e contra nullum habetur indicium mortalitatis animæ; hoc autem quod sit forma corporis, non inferitur, esse corporea & mortalis, nam non repugnat, Spiritualem substantiam simplicem uniri corpori, ut formam Ergo.

Quæres I. Quid Aristoteles senserit de immortalitate animæ rationalis? Existimant plures, Aristotelem, quantumvis summo fuerit ingenio, nec perigisse tamen acumine suo ad immortalitatem animæ. Alii contra dubitant, verisimile videri, illum, qui de felicitate & honestate humana, tam præclare sensit, animæ immortalitatem ignorasse

ignorasse. Nos referimus, mentem Aristotelis, paucisque insinuamus. Posteaquam Aristoteles Libi (2.) de generat animal cap. (3.) dixisset: Animas cæterorum animantium non posse extrinsecus advenire, nec sine corpore existere quia omnis earum operatio corporalis est, adjungit sequentia; Restat igitur, ait, ut sola mens extrinsecus accedat, eoq; sola divina sit, nihil enim cum ejus actione, commune habet actio corporalis. Ex quibus verbis manifestum fit; Aristotelem significasse, mentem seu animam rationalem non educi ex materia, sed extrinsecus advenire, an per creationem an alio modo? non explicuit.

Quæres II. An anima rationalis in homine sit vera forma substantialis corporis, per se substantialiterque illi unita ad naturam substantialem componendam; An verò sit tantum lato modo anima assistens & movens, eo modo quo aquæ movent navim? Resp. Principium intelligendi, quo homo principaliter intelligit & quod est proprium principium & subj. etum intellectivæ potentiæ humanæ, esse veram substantialem & essentialem corporis humani formā, tam secundū fidem, quam rationē & demonstrationem naturalem, Aristoteli & non paucis Philosophis aliis notam, est, Ego brevissimam insinuo rationem. Necessè est hominem constitui insubstantiali essentia hominis, per aliquam substantialem formam, ipsi propriam & à formis brutorum distinctam. Atqui illa forma est anima rationalis, cum neque constitui neq; distingui possit homo per sola accidentia.

SECTIO: V.

An sola Anima Rationalis sit indivisibilis?

Animas, quæ tantum vegetales sunt, esse extensas & divisibiles jam antecedentibus probatum est, ad mentem Aristotelis qui ait lib. de Juvent & Senect. cap. 1. Plan-

tarum animam, & quorundam etiam animalium, actu quidem unam esse, potestate vero plures, ut pote quæ secta vivunt, uti patet in vite, ubi utraqve pars divisa vivit & nutritur, adeoque pars animæ remansit in partibus divis. Præsenti sectione agemus de indivisibilitate Animæ Rationalis. Dico: Anima hominis est indivisibilis, probatur ex ratione (1.) Anima hominis est Spiritualis, uti alias probatum est Ergo est substantia simplex & indivisibilis. Probatur Conseq. Divisio provenit ab aliqua materiâ, Atqui substantia spiritualis nullam dicit materiam Ergo est simplex & indivisibilis. Probatur (2.) si anima hominis esset divisibilis, tum pars animæ esset in parte, & abscissa parte v. g. manu, abscideretur pars animæ, Atqui hoc dici nequit Ergo Probatur Min. illa pars abscissa vel corrumpetur vel maneret, Atqui neutrum dici potest. Non primum, quod corrumpetur anima, uti sectione præcedente demonstratum est. Non Secundum, quod maneat illa pars animæ; ubi enim, obsecro, maneret? & si, maneret; an haberet intellectum, possetq; discurrere, adeoq; intellectus quoque esset divisibilis, haberenturque plures intellectus partiales in anima hominis, si vero maneret sine intellectu, quomodo dici posset anima hominis? Probatur (3) Si anima hominis esset divisibilis, esset mortalis, Atqui de fide est animæ immortalitas, tantiq; prætii, ut minus proficit, universum mundum lucrari Ergo. Probatur Min. Illud est mortale, quod corruptibile, ita, ut possit pars a parte separari Atqui sic anima hominis esset divisibilis & separabilis, Ergo esset mortalis, quod dici nequit. Confirmatur (1.) animæ sensitivæ brutorum ideo sunt divisibiles, quia educuntur de potentiâ materiæ & causantur materialiter à materia Atqui anima hominis non causatur materialiter à materiâ, neque ab aliquâ parte materiæ Ergo est indivisibilis

fibilis. Confirmatur (2.) In homine, cui v. g. manus abscinditur & comburitur, si est anima divisibilis, vel illa pars animæ unita prius, retro cedit ad alias partes materiæ informandas, quando abscinditur, manus, vel manet separata, Atqui neutrum sustineri potest Ergo Non quod retrocedat, quia reliquæ partes jam sunt informatæ, adeoq; regrediens foret superflua. Neque etiam manet separata, quia in materiam manus combustæ inducitur alia forma Ergo dici debet animam hominis esse indivisibilem.

Obj. I. Cæteræ animæ, nimirum vegetativa & sensitiva sunt Divisibiles Ergo etiam anima rationalis est divisibilis, Probatur conseq. Ideo cæteræ animæ sunt divisibiles, quia sunt actus informantes materiam, & ordinati ad informandam materiam. Atqui anima rationalis est quoq; actus informans materiã, & ordinatus ad informandã materiam Ergo Resp. Neg. antec. & neg. conseq. Probatio: disting: Maj. ideo cæteræ animæ sunt divisibiles, quia sunt actus informantes materiam, actus materiales, dependentes quo ad suum esse à materia, conced: Maj. quia simpliciter sunt actus informantes materiam Neg. Maj. Conced. Minor & Neg. Conseq. Anima hominis est substantia Spiritualis non dependens quoad suum esse à materia, inde neque quoad suas operationes perfectissimas, volitionis, nempe & intellectiones pendet à materia, cæteræ autem formæ tam quoad esse, quam operari, sunt dependentes à materia, quæ materiã respectu formarum materialium non solum est subiectum informationis, sed etiam subiectum sustentationis.

Obj. II. & Ultim: si anima esset indivisibilis tum anima quoad substantiam non esset in singulis partibus corporis. Atqui deberet esse in singulis partibus Ergo est divisibilis. Probatur Maj: anima in cerebro residens, non est in reliquis partibus, quod exinde patet, siquidem in

iis

iis, quorum meninges læsæ sunt, perturbatur facultas ra-
ticipinandi quod indicium est, ibi intellectum, ipsamque ani-
mam residere Ergo Resp. Neg. Maj. Probat: iterum Neg.
Maj. Anima enim non ita residet in cerebro, ut cæteras pare-
tes non in formet sed potentia & functiones animæ, pecu-
liari modo quibusdam partibus in sunt, uti capiti quoad
sensus externos, visum, auditum, &c: qui omnes in capite
sunt, solus tactus per omniâ corporis membra permeat;
similiter sensus internos, qui in capite resident; Quod verò
judicium perturbetur, quando meninges læsæ sunt hoc non
provenit ex eo, quod anima soli cerebro inest, sed quod ad
intellectiones utatur præviâ Phantasia, species rerum sup-
peditante, unde si Phantasia perturbata fuerit,
non potest anima ritè fungi officio
ratiocinandi.

*P*ropitius faxit, tibi met bene cedat JOVA,
Quod docta lingua, ponere sumis opus;
Ut tua quoq; die doctrina augmenta capessat,
Fautorumq; Tuum numerus esse velit.

Ita Vovet

J. N. QVISTORP. D.
p. t. Acad. Rect.

Florentissimo Dno. Respondenti.

*E*st proprium Mèntis, nullo damnari ævo
Ullo nec claudi temporis articulo.
Hoc Tibi, FROREIFI, dictis ostendere curæ est
Atque argumentis consolidare suis.
Macte animo! Nam dum sic immortalia curas,
Ipse immortalis laude coruscus eris.

Ex benevolentissimo affectu ominatur

JO. FECHT. D. P. P. Conf. Duc. Adl. &
Distr. Rost. Superint.

Will man ein schlechtes Wort von Hand und Herken sehen
Das bey veil fänger Zeit von keiner Schminde we.ß ;
So soll ein reiner Wunsch mit Euch zum Himmel gehen
Nach dem mit ehsten blüh der grüne Ehren Preis
Gott lasse Euren Namen mit Wucher sich v. r. mehren
Darnit der Neidhafft selb. die Tugend mi.ße ehren.

Dieses eilende doch herzlich gemeinte hat zu Befälligkeit. In Disputationen
als seinen vielgeehrten Höner und Freunde schuldigster massen
bey tragen müssen dero ergerenster.

M. JOHANNES JOACH. Weidener.

Hanc spem, Chare Tui primus coniectus Amice,
Fecit Amicitia, quam celebrare iuvat
Jam cano præclaros, quos heu Tibi sumis honores,
Et quæ Castaliæ nequere ferta solent.
Dicam fausta Tuæ secundæ examina Musæ,
In queis cum summâ sistere laude paras.
Prædico multiplicem, quem sentit Patria, fructum
Ex hoc transacto munere rite Tuo.
Grator, quod Patriæ Tibi sint servata brabea
Quod Fautorque optet sat memor esse Tui.
Jam rogo, quo pergas mecum. connectere laurum
Dulcis amicitia, quam bona dona pu to.

*Nobilissimo ac Præstantissimo Dn. Respondenti Amico
suo syncerè Colendo, in fidem amicitia hæc addit
Disputationis PRÆSES.*

Conspicuum miror, quo Par, calefactus es, ignem,
Ignem, quem sequitur gloria magna Dei
Virtutis miror, valide quo impellere motum
Motum, quem generat Numinis alma manus.
Ecce animum ingentem, generosum miror & ausum,
Ausum namque virum fors iuvat ipsa suum,
Insigne admiror quod vis Patriæ addere pondus
Pondus, quod dignum Patria Chara capit,
Te porrò admirans Tua clara exempla tenebo,
Virtutisque Tuæ Cultor amicus ero.

*Hæc pauca offerre volui Laudatissimo Dn. Respondenti
Amico & Fautori suo Dilectissimo*
DAN; STENGER, Marib,

Dum divinam animam, quæ sit post fata superstes
Differis ex Cathedra dulcis Amice sacra;
Primitiasq; simul PATRIÆ offers PATRIBUS alma;
Conestans animi debita signa pii;
Exigit officium laudes ut carmine dicam;
Quas meruit specimen quod modo doctis sapit.
At non quære meis in verbis nomina digna,
Quin potius votum consule, quaeso, boni;
Opto, percipiant hæc quem meruere favorem
Chartæ, quas ipsas docta Minorva probat:
MATURINE tuos ornet matura labores
Gloria maturos! Nomen & omen habet.

Paucis hæc scitè minus quàm debito Nob. Dn. Respondenti
de edito eruditionis specimine gratulari voluit

JONAS JOHANNES PHRAGMENIUS, Riga-Livonus.

Cingite Pierides Floreiffi tempora laurò,
Quæ juga Parnassi condecorata virent;
Dum Respondentum cathedram conscendere nifus
Publica Doctrinæ dat documenta suæ.
Annuat his captis Clementis Gratia Cæli,
Illaque successu prosperiore beet:
Hinc utlata meo nascatur adorea Amico,
Quæ Phæbi gnatis prompta subinde manet.

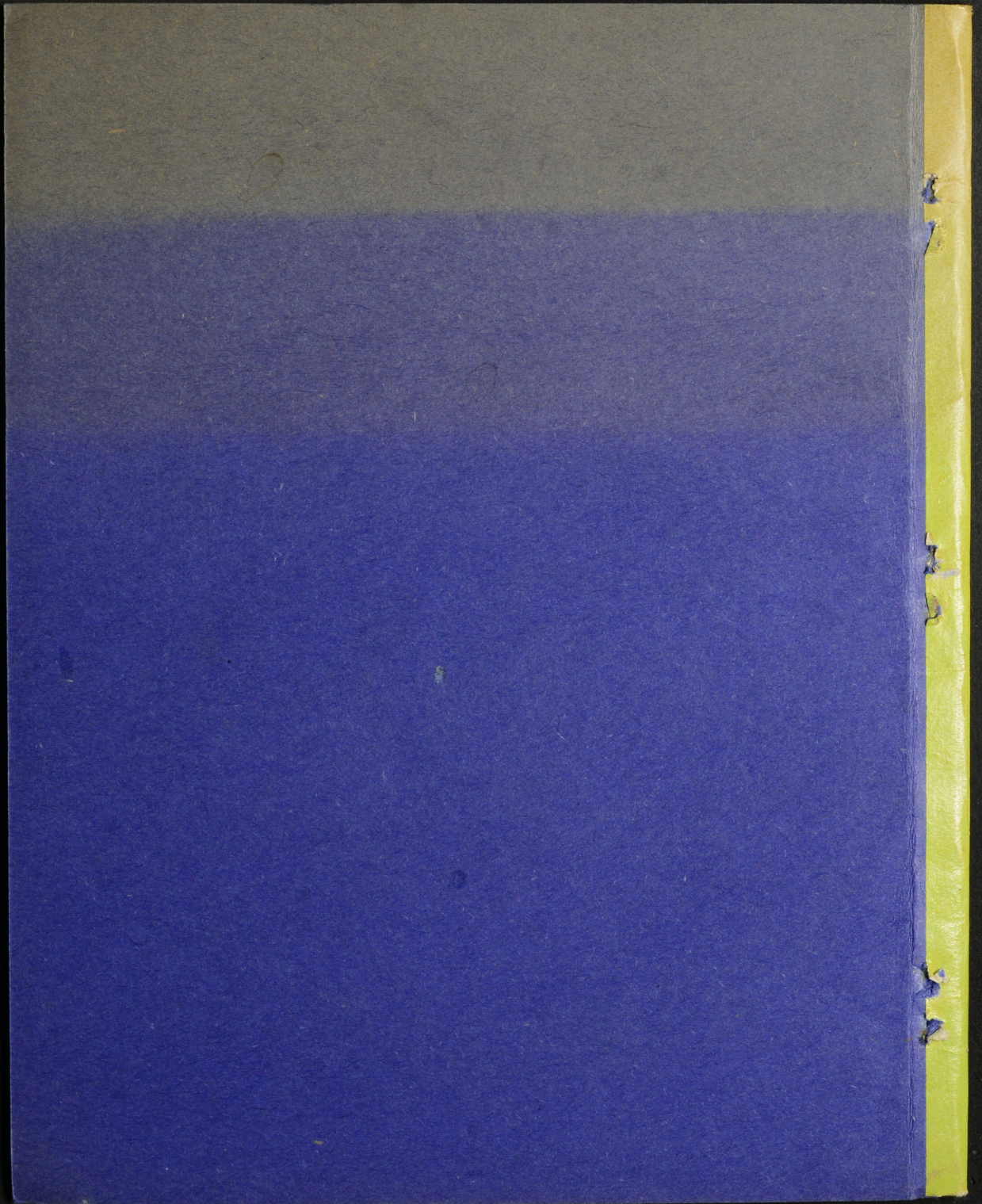
Ita Clariss. Dn. Respondenti de laudatissimâ quam suscepit, sparsâ congratulari voluit debereque

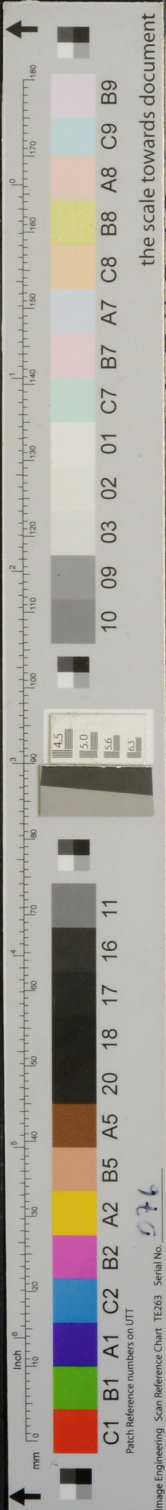
HEINRICH SPLITH, S. S. Theol. Stud.

Lubrica quæ quondam monstravit dogmata, turba,
Cui fuit ex omni cæca libido bonum;
Nescia dum fati nostræ spiracula vitæ
Edocuit nigram mortis adire viam:
Tum mihi Theseo plusquam qui pectore junctus,
Hocce labore tuo rejicienda doces
Gratulor his ceptis celsi moderator Olympi-
Aspiret studiis prospera quæque tuis
Porroq; Pieridum ceu nunc libato cohorti
Sic laus ingenii, perge perennis erit.

*Lineis hæc Præclarè Docto Dn. Respondenti familiari suo,
licet haud prolixis, prolixum tamen sincerè Cordia
& amoris affectum exhibere sat agit.*

CH. FRID. TEICHMANNUS, LL. Dr. Gurau: Sil;





atur (2.) In homine, cui v. g. manus abscin-
ditur, si est anima divisibilis, vel illa pars
cuius, retro cedit ad alias partes materiae
quando abscinditur, manus, vel manet sepa-
ratum sustineri potest Ergo Non quod reli-
quæ partes jam sunt informatæ, adeoq;
superflua. Neque etiam manet separa-
tiam manus combustæ inducit alia for-
ma debet animam hominis esse indivisibilem.
Cæteræ animæ, nimirum vegetativa
Divisibiles Ergo etiam anima rationalis
Probatur conseq. Ideo cæteræ animæ sunt
informantes materiam, & ordi-
nandam materiam. Atqui anima rationalis est
informans materiã, & ordinatus ad informandã
Resp. Neg. antec. & neg. conseq. Probatio: di-
catur cæteræ animæ sunt divisibiles, quia sunt a-
ctus materiam, actus materiales, dependentes
a materia, conced: Maj. quia simpliciter
informantes materiam Neg. Maj. Conced. Minor
Anima hominis est substantia Spiritualis
quoad suum esse a materia, inde neque
operationes perfectissimas, volitionis, nempe
pendet a materia, cæteræ autem formæ tam
operari, sunt dependentes a materia, quæ
formarum materialium non solum est sub-
stantionis, sed etiam subjectum sustentationis.
Ultim: si anima esset indivisibilis tum ani-
mæ substantiam non esset in singulis partibus cor-
deberet esse in singulis partibus Ergo est
obatur Maj; anima in cerebro residens, non
in partibus, quod exinde patet, siquidem in
iis